

Izhaja — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Neprankirana pisma. — Dr. Anton Požar, župnik. — Izdajatelj in odgovorni urednik. — Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — lista pol leta L 32. — In celo leto L 60. — Kopriva — Du 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov nimajo 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročila in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Rako je prišlo do Rapalskega sporazuma

Lloyd George se mora od srca smejati, ko je Jugoslavija odstopila Italiji tisto polovico »etat tampona«, ki jo je ultimatum silil. Jugoslaven so bili odbili tudi tisti projekt Scialoja, ki je bil bolj ali manj »etat tampona«, predlagajoč Učko kot mejo, ostavivši Jugoslaviji, razun volosko opatijskega okraja, vso železnico do Sempetra, Idrijo, Postojno, vso Dalmacijo, razun Visa, Lošinja in Zadra, ki je imel biti svobodno mesto (pod Zvezo Narodov, ako se ne varam), a mesto Reko Italiji, luko pod Zvezo Narodov, luko Baroš pa Jugoslaviji.

Za tem so Jugoslaven odklonili tudi Tittioni (Clair-Fontaini) predlog, ki je bil zanje tudi bolj od tega zadnjega, ki so ga sedaj podpisali. Danes so prepustili Italiji ves »etat tampona«.

Vprašamo se sedaj: zakaj so sprejeli enega najslabših projektov, da ne rečemo: najslabšega? Razlogi so nam danes nepoznani in jih doznamo še le kedaj kasneje.

Razočarani narod vidi v tem sporazumu samo izdajstvo ter predhucanje Trumbiću, da se je dal podkupiti — in še mnogo drugih obtožb. Taka in slična predhucanja nimajo podlage, ker je Trumbić posvečal vse svoje življenje ideji narodnega edinstva; a sedaj naj bi izdal za par milijonov! Črn bi ostal pred vsem slovanskim svetom. Svojo dosedanjjo slavo bi zamenjal s prokletstvom in proklinjala bi ga poznejša pokolenja še v grobu. In kaj bi mu bili tisti milijoni, ko bi mu bili dnevi življenja šteti, pa naj bi bil kjerkoli. Trumbić bi se mogel pripisati samo pogreška, ki jo je storil s tem, da ni sprejel Scialojevga projekta, ali onega Lloyd Georgea, ali pa celo onega Tittionija, ki so bili vsi bolj od tega zadnjega, ki žrtvuje preko milijona Slovanov. Do neke mere ga pa vendar opravičuje dejstvo, da so Franci in Angličji preslitali in da so Italijani postavili »aut aut«, da je bil torej z državnega stališča prisiljen zadovoljiti se z Dalmacijo. Trumbić je prednjačil pri šahu in je ostal končno matiran. Bil je slep, ker ni videl mata.

Rezultat konference v Rapallu ni nič drugega, nego posledica one sarkastične odklonitve Belgrade, da bi poslala vojsko proti Rusiji. Rezultat rapalske konference ni nič drugega, nego posledica postanka »Male entente«, ker dobro vedo, da vse mlado, čisto in malo raste, staro pa pada in umira. Tega prirodnega zakona ne porušijo niti s koroškim plebsicim, ne z nobenimi diplomatskimi dogovori, ne z Versailleskim in Saint-Germainskim mirom. Niti ne z rovarstvom v Rusiji, kajti na vrhu začena ti pot nizdol po večji ali manji strmini. Ta pot navzdol sestoji iz 14 etapic — Wilsonovih točk — med katerimi je prva samoodločba narodov, ki pomenja fatalen udarec angleški dominaciji. Wilson je s točko, morda nehoti, upropastil Anglijo in vse imperialistične metode.

Kakor Wagner na glasbenem polju, tako se je Wilson na političnem prazno rodil, nak pride še le čas, da ga bodo razumeli v pravem smislu besede ter znali ceniti njegovo delo in njegove nauke za dobrobit človečanstva. Wilson bi bil morda dosegel svoj cilj, da se ni dal zavesti od licemerjev, ki so ga v Parizu tako nadvaljali, da je podpisal Versailleski mir. Če bi bil pa Wilson sedel v Washingtonu in od tam diktiral svoj mir, odrekajoč ententi vsako nadaljnjo pomoč, bi bil sklenil drugačen mir, a bi bil eventualno razpalil duhove in vsposobil mržnjo narodov. Wilson sicer pada, ali njegov nauk ne. Energija pada, ko prehaja v drugo!

Angleški licemerci se pripravljajo, da bodo »nepristransko« kontrolirali volitve v Črnigori, da pripravijo drugi koroški plebsicim! Volpi sam je — če se prav spominjam — izjavil, da ne dvomi, da ste Francija in Anglija preslitala na Jugoslavijo, naj se sporazumi z Italijo radi jadranskega vrašanja. To izjavo potrjuje »Petit Parisien« in »Eclair«, ki pozdravljata jugoslovensko-italijanski sporazum tako: »Vsi listi se veselijo, ker je francoska vlada pritiskala na Belgrad.«

Ukljub vsemu ne smemo obupavati marveč moramo energično in z vsemi silami delati na to, da se naš narod ne odnari in da našo dečo vzgajamo v narodnem duhu, da ji priborimo, da ne propademo, četudi smo toliko pretrpeli ter zadobili težkih udarcev.

Opatijski.

Odmevi Jadranske pogodbe

Sedanja jugoslovanska vlada odobri rapalsko pogodbo, toda jugoslovanski narod je ne prizna nikoli

LJUBLJANA, 18. Ogorčenje proti rapalski pogodbi, ki pomeni nasilje na Jugoslaviji, je veliko ne samo v Sloveniji in Hrvaški, ki najbolj občutite krivico v pogodbi, temveč tudi v Srbiji sami. Demonstracije, ki so se vršile v Belgradu proti sprejemu te pogodbe, ka-tera trga od Jugoslavije več kot 600.000

sinov njenega naroda, so veliko bolj strastne in burne nego po drugih jugoslovanskih mestih, kar je bilo v veliko zadoščenje slovenskemu delu jugoslovanskega naroda.

Kar pa se tiče odobritve te nasilne pogodbe, se smatra da jo bo ministrski svet pod pritiskom sedanjih razmer odobril, toda jugoslovanski narod jo ne bo priznal nikoli.

Rapalska pogodba odobrena po italijanski komisiji za vnanje stvari

RIM, 19. Včeraj se je sestala na Montecitorio komisija za vnanje stvari v svrhu razprave o rapalski pogodbi. Izvzemši socialiste, ki niso glasovali, ker niso imeli še navodil od svoje stranke, in poslance Navo, Federzonija in di Cesaroa, so vsi člani komisije glasovali za odobritev pogodbe. Smatra se, da se bo razprava o pogodbi v zbornici začela v torek.

Minister vnanjih stvari je odgovoril na nekatera tozadevna vprašanja, da ni potrebna odobritev rapalske pogodbe s strani jugoslovanske ustavodajne skupščine in da zadostuje odobritev potom kraljevega odloka, kakor je zadostovala tudi, ko je šlo za odobritev versailleske in saintgermainске mirovne pogodbe.

Italijansko-madžarsko prijateljstvo je še vedno prisrčno

BUDIMPEŠTA, 18. (S.) Razlagajoč nekatere vesti, objavljene v jugoslovanskih časopisih, kateri smatrajo, da je italijansko-jugoslovanski sporazum namenjen v prvi vrsti proti Madžarski, piše »Pester Lloyd«, da nima Madžarska najmanjšega povišja smatrati ta sporazum za kakšno izpremembo stališča na strani Italije, »katera je od konca vojne dalje dokazala skrajno dobrohotnost nasproti Madžarski. Razen zgodovinskih tradicionalnih simpatij — pravi list — imate Italija in Madžarska dovolj osebnih koristi, da zadržite trdne in dobre odnose.« »Nemti Ujsag« pravi, da mora računati belgrajski časopisec z velikansko naivnostjo svojih čitateljev, če jim izmišlja tako smešno basen.

Italijansko-jugoslovanska mirovna pogodba ni še bila podpisana, ko se je že pravičljiva kod začel nove dobe v italijanski vnanji politiki in kod druga italijansko-jugoslovanska zmagala nad bivšo Avstro-Ogrsko. Takoj po podpisu rapalske pogodbe se je začelo govoriti celo o predložitvi italijansko-jugoslovanski zvezi in o vstopu Italije v Malo entento, ki je naperjena v prvi vrsti proti sedanji madžarski politiki: vse same stvari, ki jih malo pozdravljajo vsak, kdor želi, da pride do iskrenega sporazuma med obema sosednjima državama, kakor želimo mi. Če pa odgovarjajo izvajanja madžarskih listov resnici — in da odgovarjajo resnici, dokazuje že dejstvo, da jih uradna italijanska agencija primaša brez komentarja — je jasno, da so bili navdušeni govori in članki iz peres merodajnih italijanskih oseb o ustanovitvi italijansko-jugoslovanske zveze proti vstajenju habzburške države le prazne besede in pesek v oči. Kajti začetek italijansko-jugoslovanskega prijateljstva mora pomeniti konec italijanskega protijugoslovanskega rovarjenja in vstop Italije v Malo entento mora pomeniti pridružitvev italijanske vnanje politike k vnanji politiki Male entente, katera je v prvi vrsti naperjena proti sedanji madžarski politiki, politiki ministrov, ki žive od habzburškega denarja. Dvojna politika je nemogoča, ne bi mogla postati zelo nevarna, tudi če bi primerljive uspehe, ki v tem slučaju ne morejo biti drugi, nego dosega vstajenja bivše avstro-ogrške monarhije v manjši obliki, katere naloga bi bila ta, da postane protikutje Jugoslavije. Italijanska diplomacija bi ne smela posnemati dečka, ki se igra z ognjem pod slamanjo streho!

Stambulinski obojični odnosi med Bolgarsko in entento — Kamen in delo nove Bolgarske

MARSEILLE, 18. Bolgarski ministrski predsednik Stambulinski je — kakor znanu — obiskal na svojem potovanju po Franciji poljedelska in vinogradiška središča v južni Franciji in je po svojem prihodu v Marseille sprejel nekoliko časnika, katerim je pojasnil pomen svojega potovanja v Francijo in je obenem tudi govoril o sedanjem gospodarskem položaju Bolgarske.

»Namen mojega potovanja je — je rekel Stambulinski — vzpostavitev dobrih političnih, trgovinskih in industrijskih odnosov med Francijo in Bolgarsko, odnošajev, ki jih je bila uničila pogubna politika bivšega kralja Ferdinanda. Posebno skrbno sem pregledal izvršno obdelana polja in vinograde v južni Franciji. Vsa moč Bolgarske tiči v kmetu, poljedelcu, in bolgarski ideal mora biti podpiranje poljedelstva in kmetu. Naša država je država malih posestnikov, ki so organizirani v politični stranki »Poljedelska zveza«. Nova Bolgarska dela z ozirom na to zvezo. Vlada je dala odobriti dobrodelne zakone za narod. Eden teh zakonov jemlje velenosnostnikom vsako posest, ki presega 300 »dokarova«. Razlašeni lastniki dobe odškodnino po predvojnih cenah. Drug zakon zopet, o zadržništvu omogoča poljedelcem rabo novih sredstev za obdelovanje polja. Toda najvažnejši zakon je zakon o obveznem delu.

Vsi mladeniči nad 20 leti dolgujejo državi eno leto dela. Vsa dekleta do 20 let dolgujejo 6 mesecev dela občinam. Mladina dobiva že pred tem praktičen pouk. Delo, ki se zahteva od državljanov, obstoja v gradbi nosilnih cest, mostov, železnice, izučevanju nezaposlih

krajev, pogozdavanju i. t. d. Dekleta pod 20 leti obiskujejo tečaje o domačem gospodinjstvu. Razen tega leta čišvilne službe pokliče lahko vlada moške od 20-50 let vsako leto na desetdnevno delo. Ta zakon, nekaka vrsta naravnega davka, se je že udeležil in je obrodil obilne uspehe. Na ta način se mladina uči dela in dviga čuvstvo dolžnosti, ki jo ima vsak nasproti državi.

Moje potovanje — je pripomnil minister — ima potem drug namen: doseči sem hotel pri ententnih državah da se preneha postopati z Bolgarsko kot s starijnimi vojnimi sovražniki. Za vse grehe bivšega kralja Ferdinanda in njegove vlade je Bolgarska že dobila veliko kaznen. Jaz bi hotel posebno prepričati, in zgodovina bo to potrdila, da je bil bolgarski narod pahnjen v vojno s prevarami svojih voditeljev. Vi veste, da sem bil obsojen na smrt in nato na prisilno delo, ker sem se protivil tej vojni; 7000 Bolgarov je bilo obsojenih s menoj, ker so sledili mojemu zgledu. Zgodovina bo dokazala, da bi bolgarski narod ne bil nikdar privolil v politiki Ferdinanda in njegovih ministrov, če bi bila ententa pomagala Bolgarski proti njenemu kralju l. 1914. In posebno leta 1915., kakor je znala pomagati Grčiji proti Konstantinu. Toda zaupalo se je, žal, bolj Ferdinandovi politiki, nego zdravemu razumu njegovega naroda. Ententa je zgrešila, ko je prepustila politično vodstvo na Balkanu ruski diplomaciji, vedno slepi in nesposobni.

Bolgarska bo naredila — je zaključil Stambulinski — vse mogoče, da izpolni svoje obveze, naj bodo še tako težke, ki jih je sprejela s podpisom neuvlyske pogodbe.

Mala ententa proti vsaki ogrski monarhiji

PRAGA, 18. »Pravo Lidu« je obveščeno, da pripravljajo ministri Beneš za Zvezo Narodov predlog, da se nima prepovedati Ogrski samo poklic Habzburžanov, temveč vsaka obnovitev ogrske monarhije. Jugoslavija in Rumunski podpirajo to pričačevanje, ker bi ogrska monarhija skušala zopet pridobiti izgubljena ozemlja, kar bi bila stalna grožnja proti sosednim državam, in bi jih ovirala v njihovih načrtih glede omejitve oboroževanja.

Grška l' r' za

Vzroki Venizelosoze politične smrti

RIM, 19. Posebni poročevalec agencije Stefani v Atenah brzojavlja naslednje vtise o izidu državnozbornih volitev na Grškem: Odkar je kralj Aleksander umrl in je Venizelos postavil dinastično vprašanje več z ozirom na osebo princa Pavla nego na željo, ki jo je imel, da bi dosegel od dežele brezpogojno zagotovilo zaupanja, so se verjetnosti njegove velike zmage neizmerno pomanjšale. Velika večina prebivalstva bi se bila zbrala okoli njega in bi bila pozabila vse mržnje in jeze, samo če bi bil Venizelos pozval s pogumnim gesto princa Jurja. On pa je hotel, da bi mu bila dežela dala večje pooblastilo za rešitev vprašanja, ne da bi pokazal svojega pravega namena, in sicer potem, ko bi bil pretrgal vse zveze s svojimi izjavami proti Konstantinu. Venizelos je bil do nedelje zvečer gotov svojega uspeha. Protivenizelisti trde, da je k temu gotovo prispevala zaslepljenost vseh njegovih pristavev, kateri niso v volilni dobi nikakor poznali duševnosti prebivalstva in dostavljalo, da so Venizelisti smatrali do 8. ure zvečer v nedeljo vsakega, ki bi bil dvomil nad zmago Venizelosa, za nasprotnika: če je pa to naredil kakšen časnikaški poročevalec, je leta videl, kako se nahajalo njegova poročila v nevarnosti, da se po cenzuri ustavi na kakšnem brzotlačnem uradu. To se seveda bila posledica najtrdnjše zaupanja v Venizelosovo zmago. Toda razen dinastičnega vprašanja sta Venizelos in predvsem venizelizem s svojo notranjo politiko nakopičila preveliko nasprotstvo v deželi proti svojim postopanjem, ki so se brez vsake podlage naperila proti najuglednejšim osebam opozicije. Režim podpiranja oseb stranke, odstavitve in končno napad na Dragumisa so gojile po deželi plamen jeze, katera je morala preiti ali slej povzročiti požar. Z živahno propagando in s tem, da je gojila globoko ljubezen naroda do progane dinastije, si je znala opozicija pridobiti zaupanje prebivalstva, katero se je izrazilo v nedeljskem izreku.

Plebsicitna komisija na Koroškem se je razpustila

CELOVEC, 18. Plebsicitna komisija je izdala proglas, v katerem izjavlja, da je njeno delo dovršeno.

Zrakopjavni promet med Italijo in Švedsko

RIM, 19. Ministrstvo za pošte in brzotlačne naznanja: V sled dogovorov med Švedsko in italijansko brzotlačno upravo, ki so se bili pričeli na evropskem brzotlačnem sestanku, kateri se je vršil minulega meseca julija v Parizu, se bodo lahko brzotlačje med Italijo in Švedsko pošiljale direktno zrakopjavnim putem s pristojbino, ki je v veljavi za navadne brzotjavke.

Rusija in zavezniki

Angleška policija na Črnem morju LONDON, 18. Odgovarjajoč v doljni zbornici na neko vprašanje je izjavil Lloyd George, da imajo angleške vojne ladje v Črnem morju nalogo preprečevati nedovoljen prevoz orožja, ki je namenjeno za turške čete v Mali Aziji.

Churchill proti boljševizmu

LONDON, 19. »Daily Mail« piše, da je izjavil Churchill na shodu vseučiliškega društva v Oxfordu, da se ne bošle mogli Rusija in vzhodna Evropa nikdar zopet postaviti na noge, dokler bodo kozmopolitični in boljševisti sektarji vršili svojo strahovlado nad veliko maso ruskega naroda. Politika, ki jo bom jaz vedno podpiral — je dostavil — gre za uničenjem te strahovlade.

Ruska ofenziva proti Ukralincem

LONDON, 19. Neka zrakovjaka iz Moskve javlja, da se nadaljuje ofenziva rdečih uspešno. Rusi so napredovali proti Bugu in so zavzeli Kamenec Podolsk in Hart ter so zajeli ogromen plen.

Med Rusijo in Poljsko

RIGA, 19. Poljska in ruska delegacija sta podpisali dva zapisa. Poljska se obvezuje, da umakne nemudoma svoje čete na mejo. Sovjetska Rusija pa se obvezuje, da da Poljski 70% sladkorja, ki se izdeluje v volinski guberniji.

Poljska se boji novega ruskega napada

VARŠAVA, 19. Agencija Orient poroča iz Rige, da je govoril Joffe v prvi seji mirovne konference v Rigi o vojni-stranki in Rusiji, katera išče stalno nove preteve za pretirjanje pogajanj s Poljsko. Joffe je izjavil, da ne more jamčiti, da ne bi hotela kaka baterija ruske vojske začeti streljati. Poljsko odposlanstvo je izrazilo svoje začudenje radi ugotovitve nezmožnosti boljševiškega poveljništva, ki je bilo izjavilo, da je Poljska gotova discipline v njegovi artileriji. Joffe je tedaj sporočil še jasneje, da bi se ruske čete v borbi proti Balahovicu in Petliuri dale lahko zavesti na poljsko ozemlje. Vendar ne sme Poljska, je dostavil, smatrati tega za kršenje premirja.

VARŠAVA, 19. Govoreč o posledicah Vranoglovega poraza z ozirom na Poljsko pravi »Gazeta Porannas«, da je rdeči armadi lahko postala jasna velika razlika med borbo proti Vranoglu ali proti kateremukoli drugemu protiboljševiškem generalu in borbo proti Poljski. Najbrže so uvideli to tudi glavarji boljševiške Rusije in ne bodo se več spuščali v novo vojno proti Poljski. Vendar je treba računati z možnostjo sovjetske ofenzive ob udeležbi Nemčije, ki se je že zapela v borbo proti Zeligowskemu: »Robotnik« piše, da Vranoglov poraz bo zopet rešil igro boljševikov. Treba je enkrat končati z Veliko Rusijo. Ideal reakcije je sicer umrl, toda ostali so ideali narodov, ki hočejo živeti v svobodi, katera se poraja mogočna. »Kurier Polski« odgovarja »Tempsu«, kateri obtožuje Poljsko in riski mir radi Vranoglovega poraza. Poljski list pobija živahno obtožbo pariškega lista ter zaključuje: Ako naz »Temps« vprasa zakaj je maršal Pilsudski sklenil mir, mu odgovorimo v kratkih besedah: Ker želi vsa Poljska mir in odklanja nadaljevanje vojne!

Mednarodne čete za Vilno in okolice

ZENEVA, 18. Angleška vlada je sporočila Zvezi Narodov, da pošlje oddelek vojaštva na vilensko ozemlje v svrhu vzdrževanja javnega reda ob času ljudskega glasovanja. Tudi francoska, belgijska in španska vlada so se obvezale, da pošljejo svoje oddelke.

Zavezniki in Nemčija

Odhod avstr. poslanca Hartmanna iz Berolina

PARIZ, 19. Agencija Havas ima iz Berolina vest: Včeraj je bil prirejen večer v čast avstrijskemu poslaniku Hartmannu, ki pojde v pokoj. Navzočni so bili vsi nemški ministri, tudi Fehrenbach in von Simons. V svojem odgovoru na več govorov, ki so bili izrečeni, je izjavil Hartmann, da ideja o združitvi obeh držav je neumrljiva. Versailles in Saint Germain — je dostavil — ne bosta mogla trajati, in ujedinenje obeh narodov se bo izvršilo na podlagi pravičnega narodov do samoodločbe.

Vprašanje Eupena in Malmédya

BEROLIN, 19. Nemška vlada je poslala Zvezi Narodov novo noto o okrajih Eupen in Malmédy, v kateri izjavlja, da ima samo Zveza Narodov pravico končno razsoditi o tej zadevi.

Nemški prestolonaslednik v Dornu

HAAG, 19. Naznanja se, da je diviš nemški prestolonaslednik odpotoval iz Wieringena v Dorn radi zdravstvenega stanja bivše cesarice, katera je zelo bolna.

Francija in Vatikan

Vprašanje diplomatskih stikov z Vatikanom pred zbornico

PARIZ, 18. V poslanski zbornici se nadaljuje razprava o zakonskem načrtu za obnovev diplomatskih stikov z Va-

tikanom. Duhovnik Lemire podpira vladno načrt, da bi zavladal verski mir in da bi se ustvaril duhovščini postaven položaj. Govornik je postavil, da ne bo za katoliške Francoze postaven položaj, dokler Sv. Stolica ne prizna zakona o ločitvi. Lemire je ponovil zgodovino Cerkev, razlagajoč njene slave in zmote in je naglašal, da mora biti Francija zastopana pri Sv. Stolic. Govornik je apeliral na radikalce in socialiste, naj glasujejo na zakonski načrt, ki posvečuje priznanje ločitve. — Poslanec Mantel obrazlaža pomisleke državne naravi, ki govorijo v prilog vladnega načrta in pripominja, da je Briand vzpostavil v imenu Svete Zveze med vojno poluradne stike z Vatikanom in naglašal zopet usluge, ki jih je storil Vatikan Franciji posebno leta 1873, ko je grozila Nemčija z novim vpadom. Govornik trdi, da je neresnično reči, da Vatikan ni jemal v ozir zavezniških koristi med vojno. Vatikan ni hotel v celi vojni in kljub prošnjam Habzburžanov imenovati šole in ukrepati o drugih stvareh, ki bi bile nasprotno Franciji. Govorec o postanku alžasko-lotariškega konkordata je rekel, da je bil konkordat, ki ga je odpravila frankfurtska država, zopet vzpostavljen prilikom razprave o Alzaciji in Lotaringiji. Dalje je rekel govornik, da bi Francija ne mogla zanemarjati mogočnega, kolinskega in treviskega škofa, ako bi se morala zasedba porenskih pokrajin nadaljevati radi neizvršitve mirovnih določeb. Tudi bi se ne mogla urediti vprašanja, tičoča se varnosti Francie, brez predhodnega sporazuma s Sv. Stolic. Govornik je zaključil rekoč: Kdor je pristal obnovev diplomatskih stikov z Vatikanom, mora tudi biti za to, da se imenuje v Parizu papežev nuncij.

Z občnega zbora Zveze narodov

Sestavitev šestih komisij

ZENEVA, 17. Občni zbor Zveze Narodov je sstavlil danes 6 velikih komisij, v katere se deli sam zbor. Za predsednika prve, komisije za notranjo organizacijo in stik med svetom in zborom je bil izvoljen Balfour; druge, komisije za gospodarska vprašanja, Tittioni; tretje, sodnega dvora, Bourgeois; četrte, komisije za bilanco Zveze, Quinones; pete, komisije za sprejem novih držav, Hyman; šeste, komisije za razorožitev in kolonijalne zadeve, Branting.

Motta častni predsednik. Nansenovo poročilo

ZENEVA, 18. Na današnji dopoldanski seji Zveze Narodov je predlagal Tittioni, naj se imenuje Motta za častnega predsednika prvega občnega zbora Zveze Narodov. To bi bila poklonitev, ki jo zasluži odlični mož, kateri ne načeljuje samo usodi helvetske konfederacije, temveč tudi tako gostoljubni deželi, katera se je tekom vojne potrudila, da odstrani vse hibe stare helvetske pripriste in morda trdo odkrite in pošteno demokracije, katera je bolj nego vsaka druga demokracija umela združiti svobodo, enakost, javni red in spoštovanje zakonov. Predlog je bil enoglasno z vslikom sprejet in zbor stoji ploska Motti. Ta se zahvaljuje v kratkih besedah, ganjen od časti, katera se je izkazala, kakor pravi sam, njegovim domovini. Nato je zbor slišal norveškega izsedovalca Nansena, kateremu je bila poverila Zveza Narodov nalogo, da raziskuje položaj vojnih ujetnikov in da se zavzame za repatriacijo nemških in ruskih ujetnikov. Nansen je poročal o svojem delovanju in obrazložil, kako neznaanske težkoče bo treba premagati, da se repatriira toliko številu ljudi, in zaključil, da je prava in poglavitna naloga, katero mora dovršiti Zveza Narodov, ta, da se zapreči za vselej povrnitev takih katastrof, ki neizogibno povzročajo strašno trpljenje. Švicarski delegat in predsednik rdečega križa je častital Nansenu. Nato se je seja zaključila.

Vprašanje sprejema bivših sovražnikov

ZENEVA, 19. Občni zbor Zveze Narodov je nadaljeval razpravo o delovanju Zveze Narodov v preteklem letu. Barnes, angleški odposlanec, je govoril v prilog Armeniji, nato v prilog mednarodni organizaciji dela, brez katere — je rekel — ne bi mogel vladati socialni mir. Obžaloval je tudi, da ni svet Zveze Narodov ničesar ukrenil v hipu izbruha rusko-poljske vojne. Barnes je nadalje izrazil željo, da naj se bivše sovražne države sprejmejo v Zvezo, ker to želi delavstvo. Delavci, je dostavil, ne pozabijo leta 1914 in hočejo, da Nemčija izpolni določbe o povračilu, toda to da je naloga izvrševateljev mirovne pogodbe, a ne njihova, in tudi Zveza Narodov ne. Svet ne more ostati razdeljen na dva tabora, potrebno je enotno sodelovanje. Stari vladarji so na tleh in vlade, ki so zavzele njihovo mesto, so pokazale, da se kesajo. Treba je ustvariti okoli nas ozračje miru, brez katerega ni mogoč noben napredek. Po nekoliko pripombaah danskih in nizozemskih poslancev je naglašal predsednik Motta posebno kočljivo položaj tistih članov Zveze Narodov, ki niso podpisali mirovne pogodbe. V duhu splošnega prava je — je rekel — da pogodba veže samo pogodbenike, zaka bi bila torej Zveza Narodov,

ki je odprta vsem, poklicana, da mora skrbeti za izvršitev določb mirovne pogodbe. Motta je izrazil željo, da naj bo Zveza Narodov nepristranska v vprašanju svojega izvršilnega delovanja.

Delovanje komisije za porazdelitev zemljišč

RIM, 19. Minister za poljedelstvo Micheli je otvoril dela centralne komisije za porazdelitev zemljišč, ki je bila ustanovljena s čl. 7. kraljevega odloka od dne 8. oktobra t. l.; predsednik komisije je državni svetnik kom. Barile. Micheli je očitral važnost naloge, ki je naložena komisiji, katera ima odločevati o vprašanih pravnih in socialnih naravi, za katero se živo zanima javno mnenje, in zaščito lastnikov zemljišč in poljedelskih zadrug. Komisija se je takoj oprijela svojih del začeti s razpravljanjem načelnih vprašanj glede uveljavljanja odloka od 8. oktobra in z določitvijo ne katerih navodil, ki bodo morala služiti sodnikom kot kazipot.

Nizozemska priznala Ogrsko
BUDIMPESTA, 18. Nizozemska vlada je priznala ogrsko državo.

Domače vesti

Bombni atentat na — kulturno prireditelje. Člen B. rapalske pogodbe, podpisane dne 12. novembra 1920, se glasi: »V interesu dobrih intelektualnih in moralnih odnosov med obema narodoma, sklene obe vladi čimprej dogovor, ki mu bo namen, da ojači prisrčen vzajemni razvoj kulturnih stikov med obema deželama.« — Par dni potem, v sredo, dne 17. novembra 1920, so izvršili v na pol slovenski Gorici atentat na moralno in kulturno snovanje. Ne morda le kak naslan in nepremišljen, ampak zločinski napad, ker bi bil — da je vspeh popolnoma — imela strašne, nedogledne posledice za nešteti žrtvami na imetju, zdravju in življenju. Tak atentat se ne bi dal opravičevati niti v slučaju, da bi slo s slovenske strani za kako politično manifestacijo, ali demonstracijo, ali bojovno prireditelje. Kame-li, ko se je na stotine ljudi zbralo na kulturni prireditvi, ki naj blaži srce in duha z vzvišenimi sadovi umetnosti. Mari ni umetnost — poleg znanosti — najvišjei atribut — kulturni? Mari ni umetnost vzgojevalnica inteligence srca in s tem glasnica bratstva in ljubezni v človečanstvu? In na tako prireditelje so vzpirlili bombni atentat! Ali ni to zločinstvo, revolucija tudi proti isti pogodbi, ki je prinesla Italiji toliko trumf? Za to je opravičeno vprašanje: kaj pravijo oblasti, ali ne misli Giotiti, ali ne misli generalni civilni komisarji v Trstu, da je že skrajni čas, da denojo razgrajati na verigo — elemente, ki tako neznaosno kompromitirajo oblasti same? Pomisljajo naj tudi, da morajo taki dogodki vsaki kral za mirno soživljenje?

Treznost besede je izpregovoril »Slovenski Narod« v članku, ki je razpravljal o porazu Jugoslavije na pogajanjih v S. Margheriti. Obrazložil je kompleks dejstev in okoliščin, ki so povzročile ta poraz, in priznava, da so na tem porazu mnogo, mnogo kriv Jugoslovenci sami, piše: »Takšen je bil položaj, ko so se pričela pogajanja v Rapallu. Pri teh pogajanjih je Italija predložila minimum svojih zahtev z izjavo, da hoče hrepčenoji sprejem svojih teritorialnih zahtev. Obenem pa je na drugi strani proglasila, da je pripravljena, da v svojih temeljih spremeni svojo dosedaj, napram Jugoslaviji skrajno sovražno, a tudi uspešno politiko. Povsem naravno je, da je bila naša delegacija vzpirla tega v najhujši dilemi. Naši delegati si bili v svesti, da izzevoji vihar ogrčenja in vsi jugoslovenci javnosti, ako sprejmejo dalekosežne Italijanske teritorialne zahteve, na drugi strani pa so se takisto zavedali, da pride lahko za jugoslovensko državo do katastrofalnih posledic, ako bi Italija nadaljevala svojo dosedaj, direktno na razkroj in končni razpad naše kraljevine smerečo politiko. Kako se odločiti? Ukloniti se razpoloženju ljudskih mas in razbiti pogajanja, to bi bilo gotovo popularno, da bi pa bilo v državnem interesu, to je drugo vprašanje. Eminentno državni interesi so zahtevali drugo alternativo. Državni blagor je najvišji zakon, na to stališče so se postavili dr. Vesnić, dr. Trumbić in Stojanović ter nastopili težko in trnjevo pot v Kanoso. Ali bi mi, ki jih sedaj proglasimo za prodane duše in veleizdajnike, na njihovem mestu ravnali drugače? Ali bi žrtvovali državni interes popularnosti? Ako smo rodoljubni, ako smo zavedni, našo državo, to dote kaj naših najboljših sinov, nad vse ljubeči Jugoslovenci, gotovo ne. Za to pravimo: Ako so Trumbić in Vesnić in Stojanović manj poslušni patrioju in manj navdušeni poborniki naše državne ideje, nego smo mi, potem kamen v roke in pobijmo jih na tla ali pa jih obesimo na prvo publicno svetilko!«

In na drugem mestu:
»Naša holest je umljiva. Toda sedaj, ko so se vsaj deloma že polegile strasti, ki je vsaj del, že zmagal razum nad srcem, si treba postaviti vprašanje, da-li je bilo v danih razmerah mogoče našim delegatom postopati drugače? Seveda ne smemo pri tem presojati stvari s svojega ozkega slovenskega stališča, ki nam absolutno narekuje najstrožjo obsodbo, inarveč s splošnega gledišča skupnih državnih interesov. In če bomo sodili s tega stališča, bo naša sodba trdna in tudi pravična.«

Hreščakova zadeva. Učiteljsko seznanje o kraja je pri uradni konferenci 9. julija t. l. zahtevalo od civ. komisarja Guglielma naj se prekliče premeščenje učitelja Hreščaka. Civilni komisar je

objubil, da udelevo uredi tekom politični, — sicer bi se konferenca ne vršila. Besede ni držal, Hreščak je še danes na cesti.

Za 27. oktober je nadzornik prof. Demonte sklical stalni odbor učiteljskega sveta okraj na posvetovanje radi preuredbe šolstva. Določil učiteljsko je najprej zahtevalo pojasnila radi obljub civilnega komisarja (ki je bil ravno na kratkem dopustu) in ko je videlo, da je zadeva ravno tam, kakor pred meseci, je podalo naslednjo izjavo: Civilnemu komisarju gosp. Guglielmu v Sežani.

Podpisani učitelji, izvoljeni pri uradni konferenci, dne 9. julija t. l., v stalni odbor v svrhu preuredbe šolstva, vide, da je po krivici preganjani učitelj Hreščak Alojzij, zastopnik učiteljskega v okrajnem šolskem svetu, se danes brez službenega mesta in že pet mesecev brez vsakršne plače, dasi ima petnajst službenih let za seboj, izjavljajo — ker je vsako uspešno delo za povzdig šole nemogoče, če je učiteljsko popolnoma brezpravno — da ne morejo sodelovati pri reformah šolstva, dokler se vsaj deloma ne popravi storjena krivica.

Sežana, 27. oktobra 1920.
Podpisani: Baša A., Gregorčič A., Kenda F., Pahor J., Ravbar J., Živčeva Fr.

Koliko časa se bo ta težavna in silno zamotana zadeva »urejevala«, ne vemo. Res je, da so Hreščaka kar čez noč vrgli iz službe. Če se vsaj deloma ne popravi krivica, to se pravi, če se Hreščaku ne nakáže plača brez odloka, potem je le še eno sredstvo: odločna akcija učiteljskega. Če se učiteljsko ne upre krivici preganjanja enega prvih borilcev za interese stanu, nima moralne kvalifikacije za svoj poklic, za vzgojo novega rodu, ki mu je izročeno.

Uredništvo »Učiteljskega lista« pripominja: Kakor se vidi, prinese zadeva našega tov. Hreščaka, ki jo oblast zavlačuje že meseci in meseci, tudi svoje sadove in sicer po znani: Kdor seje v eter, zanje vihar! Odgovornost za vse posledice te napetosti, ki je zavladala med nami in šolsko oblastjo, pade seveda na elemente, ki to oblast zastopajo na zunan v vseh uradnih raznih komisarijatih. Kakšno pot ubere v najkrajšem času jugoslovensko učiteljsko, nam kaže ravno dogodek iz sežanskega obraja.

Reakcija. Glasem pojasnila od kompetentne strani v zadnji številki »Učiteljskega lista« je izjavil višji šolski nadzornik zastopstvo Zveze slovenskih učiteljskih društev v Trstu: »Zasedbena oblast ima pravico potrditi v službovanju one, ki so tega vredni. Vsi učitelji so smatranji kot provizorični, ker ni bil doslej nihče uradno potrjen. Tudi so učitelji sami priznali to svoje provizorično službeno stanje s tem, da so vložili na šolske oblasti tozadevne prošnje za službeno potrditev. Če šolska oblast koga disciplinarno ali uradno premešči, je to samo za to, da se s tem izogne hujšim ukrepom, in to kaže samo dobrohotnost oblasti proti učiteljskemu stanu. Komur tako ne uja, je svoboden, da gre. — Delovanje nekaterih slovenskih učiteljev smatra šol. oblast za protitalijansko in protidržavno in kljub temu se proti tem ne postopa. — Z ozirom na napade »Učit. lista« in drugih slov. časopisov, katerim je izpostavljena šolska oblast in, ki sile na krivih in nepravih informacijah, bo prišla tudi ona, objaviti v skrajnem slučaju notno listov vse tozadevne slučaje. Krivde učiteljske, kar nikakor ne bo v korist njega samega. Končno ne more šolska oblast razumeti, kako da učiteljsko ne uvideva njene dobrohotnosti do šole in njega samega. — Da bi bil nadzornik rabil izraz »z Bogom« in »k vrasu« je izključeno, ker to res ni v njegovi navadi in je v občejanju z učiteljskim zelo vjuoden in ljubezniv!«

»Učiteljski lista« pripominja: »Besede deželnega šolskega nadzornika, ki smo jih bili podali v 15. številki našega lista, so izzvale v javnosti silen odnor. Socialistični tednik »Dela« je prinesel dne 29. oktobra t. l. v odgovor oster članek, ki podrobno zavrača nazore deželnega šolskega nadzornika, ki nam jasno ovajajo sisteme, ki so se vgnezdili na gen. civ. komisarijatu in so v sramoto vsaki kulturnosti. Članek, ki je namenjen šir. javnosti, je predolg, da bi ga tu mogli posnemati. Za naše učiteljsko pa je zanimiv, posebno zaradi svedeča konca, ki se glasi: In učiteljsko? Ali ima kaj časti, ali se bo puščalo tepsti od človeka, ki ne ve, kaj dela in ki je pripravljen, da dobi plačo zato, da bi učiteljsko v obraz ali bo odgovorilo, ali bo molčalo? Tako mora govoriti, da se bo razumelo. Če bo molčalo — potem je vredno, da ga kreature tenejo. — Ponavljamo še enkrat tu, da učiteljsko odgovori, ker mora odgovoriti. Dve leti in pol traja to turško paševanje in čas je, da se ga učiteljsko enotno odreže. — Iz Sv. Ivana: Dolgo je trpelo predno je zadeva o zboru toliko dozorela, da se prične z vajami. Za danes je napovedana prva večerka vaja. Jako razveseljuje to, če pomislimo, kakva naloga čaka zbor. Zbor bo moral zbirati okoli sebe vse za vedne Svetojane in ter bi tako jedno vsemu kulturnemu delovanju. Kakor je takšno velika, tako bo morala biti te primerna tudi vztrajnost in poštovanost članov pevcev, predvsem pa pevovodje in odbora. Ob prvih neuspelih naj se ne udaja nihče malodušju, ampak naj zaupa v razvoj, ker se je zbor rodil vsled potrebe. Nobena institucija pa, ki je potrebna in pravilno organizirana, ne more propasti in ne životartiti, ampak mora prosperirati. Mimogrede bi opozorili vse, ki imajo veselje do petja, naj opuste vse pomisleke in predsodke glede pristopa k zboru, kajti resna volja priključanja in organizatorjev je, da ne sme biti nikake razlike med člani, katere vodi vse ena in ista vodilna misel — vsi zasledujejo isti skupni namen in cilj. Vsakdo se bo čutil popolnoma domač — vsi si bomo dejanski bratje in sestre. Vsi bomo po svojih močeh delovali za naš zbor in vsakdo izmed nas bo imel enake pravice.

— Viskard Jezus in Marija! Je pri nas krčma, kamor bi mogli iti — pri šoli. Krčma je tam in šola tu: tista lepa nova hiša na samem. Stanko je pogledal tja in zagledal novo, belo in veliko zgradbo s zelenimi okoli, okolo katere pa ni bilo nobenega stebelca, niti česa drugega, kar bi jo skrilavo pogledal.

On je mrzil nove hiše, posebno pa osamljene, pravilne, na visoko in brez zelenila; in kadar koli je zagledal tako hišo, odvrča glavo, kakor da je ne želi videti več in pozabiti. Nekega dne je v Melakovim hodil pol ure dalje, samo da mu ni trebalo iti mimo neke take, tako napravljene hiše, okolo katere so se še videli ostanek kosi belega kamnjenja, med katerim se je zgradba dvigala. V veliko začudenje in smeh družbe je rekel nekdo, da tudi nova hiša ni imetje, kakor ne stena, pak da mora preiti vsaj petdeset let, predno postane koga last.

A, ko je pomislil, da je v tej novi in lepi hiši ona lepa neznanka s sestro, ste izgubile v njegovi duši ves tisti čar, ki ju je obvil njim v svoji domišljiji. Misli je, da ju sreča v kakem gorskem sedlu, pred hišo, naravnost zabiti od gostih stebel in bršljanov, in v taki samoti, kjer se čuje samo tiho zaborenje kakega potujočega kosa mahovine. Mesto tega je videl okolo te nove hiše velike gručo vojakov in kmetov, in ko je kjerkoli postajal, je čul njihov krik in vik, in vrnil bi se bil tudi, samo ko bi vedel za kako drugo mesto, kjer bi se mogel ustaviti.

Glasom zagotavlja odbora bo postrebno tudi za razvedrilo in zabavo. Potrebno je le, da se priglasi kar največ članov in članic.

Uradne vesti

Prodajna casa kave. Agencija Stefani sporoča naslednjo brzojavko: V svrhu pojasnila objav v zadnjih dneh glede nekega odloka o cenah kave, se sporoča, da so ostale le prodajne cene občinstvu neizpremenjene zaradi tega, ker je večje težniške stroške pokrila uprava monopolov in se je na ta način zmanjšala oddajna cena za razdeljevalce zadrage.

Društvene vesti

Telovadno društvo »Sokol« na Vrdeli naznanja, da se bo vršila danes zvečer, točno ob 20. prva večerka vaja in pomenek. Po dolgem času je ta zadeva vajam toliko dozorela, da bo mogoče ugoditi obci želji — da se zbor zbere ter prične z vajami. Posrečilo se je pridobiti spretnega in izurjenega pevovodjo G. Venturinja, katerega ime nam je porok, da bo zbor, ko se zbere, gotovo uspeval. Pričakovati je zatorej splošnega odziva. Vsi tisti, katerim je naše petje milo, imajo sedaj najlepšo priliko, da se priglasijo k zboru, ki ne bo velikega pomena samo v kulturnem oziru, temveč tudi v družabnem in narodnem. Dolžnost vsakega Svetojanečana bi bila, da pristopi k zboru, kjer se bo čutil popolnoma domače ter našel tudi razvedrilo in »zdrave« zabave, ki je sedaj vsi tako zelo pogreševali. Zatorej danes zvečer, kdor ima veselje do petja, naj pride torej danes zvečer v Narodni dom. — Od prihodnje sobote, 27. t. m. dalje, se bodo vršile redne planske vaje.

Iz tržaškega življenja

Roparski napad v sredini mesta. Jako predrzen in velik rop se je dogodil večeraj zjutraj v neki ulici sredi mesta. Rop je izvršila več moč broječa tatinska družba. Večeraj popoldne okoli četrte ure je šel ravnatelj glavne tobačne zaloge Franc Carlini iz tobačne zaloge po ulici Paduina. Spremljal ga je 17letni šol. Andrej Krismancich. Krismancich je nosil ravnatelju ročno listino, v kateri je bilo nekaj 170.000 lir. Ta denar je nesel Carlini na poštni urad. Odposlali ga je hotel finančnemu ravnateljstvu. Kakor smo že omenili, je ravnatelja spremljal Krismancich, ki je hodil kakih deset korakov za Carlinom in nosil pod pazduho drugo ročno listino. Ko sta prišla v ulico 20. Septembra, so bili pri nekkih hišnih vratih zbrani trije postopci. Naenkrat skoči eden izmed teh treh na Krismancicha, mu zakliče: »Toraj ti si tisti, ki si mi večeraj ušel.« Po teh besedah je neznanec potegnil selu listino iz rok in se nato hitro oddaljil.

Par korakov od mesta, kjer sta bila napadena Carlini in Krismancich je stal avtomobil, ki je bil črnobarban. Omenjeni trije napadalcji so hitro skočili vanj in se v divjem diru oddaljili. Ravnatelj Carlini ni mogel priti takoj k zavesti, kajti siromak se je silno prestrašil, ko je videl, da je ob listnicu, v kateri je bilo toliko tisočakov. Končno se je zavedel in začel obupno klicati za avtomobilom: »Stojte, stojte!«

Toda vse zaman. Avtomobil je dirjal z grozno naglico po ulici naprej. Ko je Carlini tako kričal po ulici, se je zbralo okoli njega polno sumljivih oseb, ki so se rezežu še smejale. Ravnatelj Carlini ni preostajalo drugega, kot naznaniti rop na kvesturi. Policija je aretirala Krismancicha, ker je osumljen, da je bil v tajni zvezi z roparji, ki so izvršili rop. Sumnitičjo ga radi tega, ker je šel z ravnateljem vedno v približni razdalji desetih korakov. O napadalcih, kakor tudi o listnici, v kateri je bilo 170.000 lir ni nobenega sledu.

Pod avtomobil je prišel. Večeraj okoli 2. ure popoldne so pripeljali v mestno bolnico Jakoba Zavatta, stanujočega v ulici Montecucco št. 7. Ko je šel po cesti, ki pelje na Prosek, ga je podrl neki trgovski avtomobil in ga lahko poškodoval na desni nogi. V bolnici so ga sprejeli v IX. oddelku, kjer mu je zdravnik rekel, da bo kmalu ozdravljen in da bo g. Zavatta za časa bivanja v bolnici moral nositi »čavate«.

Na varno so jo postavili. Večeraj sta dva karabinerja aretirala na kolodvoru sv. Andreja Marijo Remitz. Remitz je bilo že dosti lučkano dekletce, samo s polvedranimi črevelčiki, in z grdo navado, ki jo imajo erake, ki poberejo vsako svetlo reč. Tako je bila tudi naša Micka en kos take srake. Ukradka je gospe Conetto Bauci ročno srebrno torbico, vredno 400 L. Stražnika sta Micko aretirala in jo odvedla v zapore v ulico Coroneo, kjer bo premišljevala, kaj se pravi biti sraka brez perja in kljuna.

Tona, Tona, kaj bi iz tebe. Približno pred deseti dnevi je prišla k Leopoldini Kimes, bivajoči v ulici della Madonna št. 5, neka neznanica. Kimesovi je ponujala, da naj kupi perilo, ki ga je imela na prodaj. Toda »kšest« se ji ni posrečilo. Kimes jo je vprašala, kje je dobila perilo. Neznanica je začela govoriti na dolgo in široko, a perila ni povedala. Pripovedovala ji je, da ji je perilo zapustila teta, ki je pred enim mesecem umrla. Kimes jo je odslavila, ne da bi od nje kaj kupila. Par minut po tem, ko je neznanica odšla, je Kimes opazila, da ji je zmanjkala ročna torbica, v kateri je imela 370 lir. Kimes je tatvino takoj naznanila kvesturi. Večeraj so policijski agenti aretirali kot storilko neko Antonijo Tarlao, 39 let staro, stanujočo v ulici del Ponte št. 1. Stražniki so jo odvedli v ulico Coroneo, kjer bo Tona premišljevala, kaj je svoboda in kaj zapor.

Dopisi

Cerkno. Telovadno društvo »Sokol« v Cerknem priredi v nedeljo, dne 21. novembra ob 7 ur zvečer, v prostorih gostine Franca Roja, zabavni večer.

— Viskard Jezus in Marija! Je pri nas krčma, kamor bi mogli iti — pri šoli. Krčma je tam in šola tu: tista lepa nova hiša na samem.

Stanko je pogledal tja in zagledal novo, belo in veliko zgradbo s zelenimi okoli, okolo katere pa ni bilo nobenega stebelca, niti česa drugega, kar bi jo skrilavo pogledal. On je mrzil nove hiše, posebno pa osamljene, pravilne, na visoko in brez zelenila; in kadar koli je zagledal tako hišo, odvrča glavo, kakor da je ne želi videti več in pozabiti. Nekega dne je v Melakovim hodil pol ure dalje, samo da mu ni trebalo iti mimo neke take, tako napravljene hiše, okolo katere so se še videli ostanek kosi belega kamnjenja, med katerim se je zgradba dvigala. V veliko začudenje in smeh družbe je rekel nekdo, da tudi nova hiša ni imetje, kakor ne stena, pak da mora preiti vsaj petdeset let, predno postane koga last. A, ko je pomislil, da je v tej novi in lepi hiši ona lepa neznanka s sestro, ste izgubile v njegovi duši ves tisti čar, ki ju je obvil njim v svoji domišljiji. Misli je, da ju sreča v kakem gorskem sedlu, pred hišo, naravnost zabiti od gostih stebel in bršljanov, in v taki samoti, kjer se čuje samo tiho zaborenje kakega potujočega kosa mahovine. Mesto tega je videl okolo te nove hiše velike gručo vojakov in kmetov, in ko je kjerkoli postajal, je čul njihov krik in vik, in vrnil bi se bil tudi, samo ko bi vedel za kako drugo mesto, kjer bi se mogel ustaviti.

Čer s petjem in godbo. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

Narodna čitalnica v Vipavi je kupila 40 novih knjig v spopolnitet svoje knjižnice. — Knjige se izposojujejo vsako nedeljo od 1. - 2. ure popoldne, in sicer proti pristojbini 10 vin. od knjige. Sedaj, ko so se nabavile nove knjige, se pa zviša pristojbina za vsako izposojeno knjigo od 10. vin. na 20. vin. Knjige se izposojujejo za 14 dni. Ako se nahajajo kje knjige, ki so bile izposojene od čitalnice pred ali med vojno, so dotičniki naprošeni, da jih vrnejo podpisnemu knjižničarju. — Josip Štauc, knjižničar.

Iz Hrenovic. Resen opomin sedanemu gerentu hrenovske občine. Vedno bolj se širijo glasovi nezadovoljstva. Vrsta njegovih nasprotnikov se množi vedno bolj. In to radi njegovega pristranskega postopanja. Nedavno se je pripetil slučaj, da gerent ni hotel podpisati prošnje za dovolitev prireditve nekega društva. G. gerent naj pomisli, da on ni tu, da bi se mu ljudje klanjali, temveč je postavljen, da služi občini. In kot tak ne sme iskati poklonov. Povedano mu bodi tudi, da bi smeli zahtevati od njega več močlasti in odločnosti na korist občine. Te — ni! Zato je splošna želja, da bi si on poiskal kako drugo mesto za svoje delovanje, in da mi dobimo moža, s katerim bi se mogli razumeti in delovati.

Za tiskovni sklad »Edinosti«

Ob priliki godovanja Zefe nabrano v II. Bistrici 210 L. Slovenec sem 50 L. Valeska 10 L. žalostno izgubljena stava pri »Novem Svetu« 50 L. iz sočutja 50 L. V gostilni pri Ivanu Gruđen nabrala vesela družba 35 L. Narodni trgovci 100 L. Poslano iz Medulina 10 L. Dosedaj izkazanih L. 24.369'54; v današnjem izkazu L. 515'—, Skupno L. 24.884'54.

DAROV

Za Cir. Met. družbo nabrala vesela družba v gostilni pri Ivanu Gruđen 35 L. Za pogorelce Narodnega doma. Neimenovana iz Postojne 50 L.

Borzna poročila.

Težaji:
V Trstu, 19. novembra 1920.

Jadranska banka	450
Cesulich	483
Dalmatija	360
Gorolovich	1820
Libera Triestina	705
Lloyd	1980
Lussino	2200
Martinolich	341
Oceania	440
Premuda	500
Trpudovich	508
Ampelea	605
Cement Dalmatija	355
Cement Spalato	400
Krka	530

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 19. novembra 1920.

Neprepečatene krome	6'50—7—
avstrijsko-nemške krome	5'60—6—
čehoslovenske krome	32—32'50
dinarji	79—80—
leji	8'75—40—
marke	7—38—
dolarji	5'35—26'50
francoski franki	9—162—
švicarski franki	9—405—
angleški funti, papirnat	91—92—
angleški funti, zlati	109—111—
rublji	21—22—
napoleoni	85—88—

Valerija Ferluga

Maks Živic

danes poročena

Opčine-Skopo, 20. 11. 1920 (251)

MALI OGLASI

se računajo po 25 stotink besede. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stotink besede. Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

ODDA SE meblirana soba boljši osebi. Naslov pove uprava. 576

IZOBRAZEN MLADENIČ, 33 let star, dovršil kmetijsko šolo, s L. 15.000, želi znanja z gospodinjico s premoženjem. Prednost imajo Kraševci. Ponudbe pod »Anonimno«. Ulica Udine 39, vratar. 577

GOSPODICA, večja v knjigovodstvu, računstvu, slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, želi primerne službe. Naslov pove uprava. 578

ZAKONSKA sobna oprema od hrasta, solidno delo, ogledalo (psyché), lekarница, se prodaja, ul. Gatter 17, pritičje. 580

20LETEN mladenič, vešč slovensčine, nemščine in italijanskine, želi primerne službe. Ponudbe pod »Letu« na upravo. 573

MOTOR »Crossley« na surovo olje 12½ HP angleški izdelek, — mlin na 2 tečaja ter stroj za drobljenje koruze in cirkular žag, prodam takoj skupaj ali posamezno. A. Domicelj, Rakek. 572

HISO enonadstropno z gostilno, gospodarska poslopja, njive, travnike, sadovnjake, pašnik, bukov in hrastov gozd prodam takoj radi selitve. Prodajam tudi samo poslopje. Ivan Suklan, Senožeče. 569

CEVLJARSKEGA pomočnika za stalno delo in vajenca sprejme Anton Resčič, čevljar, Postojna 120. 568

URARSKEGA POMOČNIKA, dobro izvežbanega, sprejme proti dobri plači Franc Keber, urar v Idriji. 566

GOSTILNICAR, 38 let star, krepke postave, izobražen bi se rad preselil in poročil. Vseled tega želi se seznaniti z gospodinjico ali vdovo iste starosti (na deželi) od 30 - 40 let staro. Ponudbe pod »gostilničar« na upravo. 554

KUPUJEM dnevno vreče in čiste bele in barvane krpe ter jih plačam do 3 L. Soktario 1. 538

KUPUJEM srebrn denar po najvišjih cenah. Alojzij Povh, Piazza Garibaldi št. 3. 440

ZLATO in srebrne krome plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 531

KROJACICA Avgust Stular, ul. S. Francesce D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

Prašiče in goveda

(252) Živa ali zaklana po najnižji ceni dobavlja in gros trvdka Janko Popovič, Ljubljana

RAZGLAS.

Notar Mark Pushnik v Vipavi naznanja, da bode dne 25. novembra t. l. od 9 naprej na licu mesta v St. Vihu pri Vipavi na prostovoljni javni dražbi in po kosi ali skupinah prodajal gosp. Rihar in v Schwizhoffen in Elzi por. Hnolnska iz P. d. bera lastne poslopja in zemljišča snožeti n njive.

Cenilna vrednost in zaeno izključna cena z aša skupaj za celo posostvo L. 150.000 in se pod to ceno ne prodaja. Upnikom, katerih tirjatve so vključene, ostanejo njihove zastavne pravice pridržane, brez ozi na kuno ceno. Cenlri zapisnik, posostne pole in dražbeni pogoji so na vpogled v notar ki lisani v Vipavi in se bodo na dan dražbe razglasi.

VIPIVA, dne 16. novembra 1920.

(247) Notar PUSHNIK.

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 3.000.000. Rezerve K 10.000.000. Beograd, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opuzica, Sarajevo, Split, Sibenik, Trst, Zadar, Zagreb

Obavljajo vse v bančno stroko spadajoče posle. Sprejema vloge na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3-4% a v bancogiro prometu po 4%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja. Daje v najem varnostne predale (safes). Bančni prostor v Trstu se nahajajo: ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: št. 1463